

Postanowienie z dnia 20 sierpnia 2008 r.

I PZ 16/08

Wezwanie przez sąd do uzupełnienia braku pozwu przez oznaczenie wartości roszczenia, którym nie jest oznaczona kwota pieniężna, nie stanowi sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia w rozumieniu art. 130² § 5 w związku z art. 25 k.p.c.

Przewodniczący SSN Katarzyna Gonera, Sędziowie SN: Beata Gudowska (sprawozdawca), Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 sierpnia 2008 r. sprawy z powództwa Dariusza P. przeciwko „W.K.” Spółce z o.o. w W. o ustalenie istnienia stosunku pracy, wynagrodzenie, odszkodowanie z tytułu rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika, na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie z dnia 4 marca 2008 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e

Dariusz P. w pozwie przeciwko pracodawcy Waldemarowi K. domagał się ustalenia stosunku pracy w okresie od dnia 2 maja do dnia 14 listopada 2004 r., zapłaty wynagrodzenia w kwocie 31.052,62 zł (8.750 euro) oraz odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika w kwocie 6.409,95 zł. Nie określił wartości przedmiotu sporu co do roszczenia niewyrażonego w kwocie pieniężnej, więc zarządzeniem z dnia 8 stycznia 2007 r. został wezwany do uzupełnienia braków formalnych pozwu przez wskazanie wartości przedmiotu sporu w tym zakresie. W piśmie z dnia 13 stycznia 2007 r. powód wskazał następującą wartość przedmiotu sporu: „z racji ustalenia stosunku pracy na czas nieokreślony: 12 miesięcy X 1500 euro - 18.000 Euro (wg średniego kursu na dzień 15 listopada 2004 - 4,2635 zł); 18.000 euro x 4,2635, czyli 76.743 zł dodać 8.750 euro - 37.305,62 zł

razem 114.049 zł po zaokrągleniu”. Stwierdził jednocześnie, że „podana wartość jest zgodna z art. 23¹ k.p.c., jednakże dopuszczalny jest pogląd, że wartość przedmiotu sporu może stanowić 37.306 zł jako wartość roszczenia pieniężnego. Art. 23¹ k.p.c. ma zastosowanie o ile 19 § 1 kpc nie będzie miał zastosowania. Kwestię tę pozostawiam do uznania sądu”.

Wyrokiem z dnia 18 września 2007 r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo o ustalenie stosunku pracy, o wynagrodzenie w kwocie 31.050 zł i o odszkodowanie z tytułu rozwiązania umowy o pracę przez pracownika, umorzył postępowanie w zakresie żądania wynagrodzenia w kwocie 450,70 zł oraz zasądził na rzecz pozwanego koszty postępowania w kwocie 1.815 zł.

W apelacji powoda, obejmującej wyrok Sądu Rejonowego w całości, wartość przedmiotu zaskarżenia została określona na kwotę 37.461 zł i apelacja została opłacona opłatą podstawową w wysokości 30 zł.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 12 lutego 2008 r. apelacja została odrzucona jako niewłaściwie opłacona.

Zażalenie na to postanowienie, opłacone przez powoda opłatą podstawową w wysokości 30 zł z określeniem wartości przedmiotu zaskarżenia jako kwotą 37.461 zł, zostało odrzucone na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. postanowieniem Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 4 marca 2008 r. Sąd uznał, że wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50.000 zł, toteż - zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1389 ze zm.) - od zażalenia powinna zostać uiszczona opłata stosunkowa. Sąd wskazał, że sama tylko wartość ustalenia istnienia stosunku pracy za okres 6 i pół miesiąca z wynagrodzeniem 1500 euro wynosi 79.480,69 zł (przeliczone wg kursu euro 4.2635 zł); do tej kwoty należy dodać kwotę 31.501,92 zł tytułem żądanego wynagrodzenia oraz kwotę 6.409,95 zł tytułem odszkodowania. Podkreślił, że sam powód w piśmie procesowym wskazał wartość przedmiotu sporu jako kwotę 114.049 zł.

W zażaleniu do Sądu Najwyższego powód, wnosząc o uchylenie postanowienia z dnia 4 marca 2008 r., zarzucił naruszenie art. 370 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. oraz art. 130² § 3 i 5 k.p.c., a także art. 26 k.p.c. i art. 35 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W ocenie skarżącego Sąd Okręgowy nie miał podstaw do przyjęcia, że wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda w toku postępowania przed Sądem Rejonowym na kwotę 114.049 zł, gdyż w pozwie wskazał jako wartość przedmiotu sporu

równowartość 8.750 euro, a na wezwanie Sądu tylko alternatywnie wskazał inną kwotę (114.049zł), pozostawiając ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia do uznania sądu. Skarżący zwrócił uwagę, że Sąd Rejonowy w Częstochowie jako wartość przedmiotu sporu przyjął kwotę 37.306 zł, gdyż nie wezwał powoda do uiszczenia opłaty stosunkowej od pozwu, oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty zastępstwa w wysokości stawek minimalnych opłat od wartości przedmiotu sporu mieszczącego się w granicach do 50.000 zł.

Podstawowym zarzutem zażalenia jest zastosowanie art. 130² § 1 i 3 k.p.c., wbrew postanowieniu art. 130² § 5 k.p.c., w sytuacji, w której Sąd Okręgowy przez przyjęcie jako wartości przedmiotu sporu kwoty 114.049 zł, czyli wyższej niż wskazana przez powoda w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, dokonał sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia w rozumieniu art. 25 § 1 k.p.c. Gdyby natomiast przyjąć, że Sąd Rejonowy, badając wartość przedmiotu sporu wskazaną w pozwie, w istocie dokonał jej sprawdzenia, to Sąd Okręgowy naruszył także art. 26 k.p.c., gdyż wobec braku zarzutu ze strony pozwanego w tym zakresie wartość przedmiotu sporu nie podlegała ponownemu badaniu w dalszym toku postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 25 § 1 k.p.c., sąd przed doręczeniem pozwu może bez zarzutu pozwanego na posiedzeniu niejawnym sprawdzić wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powoda i zarządzić w tym celu dochodzenie. W takiej sytuacji - zgodnie z art. 130² § 5 k.p.c. - nie ma zastosowania art. 130² § 3 k.p.c.

W sprawie wszczętej przez powoda zakres jego żądań (pieniężnych i niepieniężnych), jak też wskazana przez niego ich wartość, nie budziły wątpliwości. Oznaczenie przez skarżącego wartości przedmiotu sporu nie było kwestionowane przez stronę przeciwną ani nie stwarzało potrzeby kontroli ze strony sądu. Z tego względu żaden z orzekających Sądów nie dokonywał sprawdzenia wartości przedmiotu sporu podanej przez powoda; Sąd Rejonowy zażądał jedynie uzupełnienia braku pozwu przez określenie w kwocie pieniężnej żądania opisanego przez powoda jako ustalenie stosunku pracy, natomiast Sąd Okręgowy jako wartość przedmiotu zaskarżenia przyjął wartość przedmiotu sporu określoną przez powoda. Jest oczywiste, że wezwanie przez sąd do uzupełnienia braku pozwu przez oznaczenie wartości roszcze-

nia, którym nie jest oznaczona kwota pieniężna, nie może być utożsamiane ze sprawdzeniem wartości przedmiotu zaskarżenia w rozumieniu art. 25 k.p.c.

Oznaczenie wartości przedmiotu sporu w sprawach o prawa (roszczenia) majątkowe należy do warunków pozwu (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.) zrównanych w skutkach z warunkami formalnymi. Art. 19 § 2 k.p.c., mający zastosowanie przede wszystkim w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, stanowi, że w sprawach majątkowych powód obowiązany jest oznaczyć w pozwie wartość przedmiotu sporu kwotą pieniężną, uwzględniając postanowienia zawarte w art. 20-24 k.p.c. Określenie tej wartości pozostawiono stronie. Podkreślenia wymaga, że strona wezwana ma obowiązek uzupełniania braku w sposób stanowczy, dokładny i kompletny, w wyznaczonym terminie. Strona wezwana do uzupełnienia braku pisma przez podanie wartości przedmiotu zaskarżenia, jest związana swoim oświadczeniem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., I CZ 115/00, niepublikowane).

Wartość przedmiotu sporu określona przez powoda przekraczała kwotę 50.000 zł, więc od wszystkich jego pism procesowych podlegających opłacie powinna być wniesiona opłata stosunkowa od kwoty 114.049 zł (art. 35 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 12 lutego 2008 r. tymczasem opłacone zostało przez powoda opłatą podstawową w kwocie 30 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy stwierdził, że Sąd Okręgowy nie naruszył art. 370 w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i zażalenie oddalił (398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

=====